

Назва навчальної дисципліни	Екосистемологія
Галузь знань	014 Середня освіта
Спеціальність	Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) спеціалізація Біологія та здоров'я людини. Географія
Кількість кредитів	3
Шифр навчальної дисципліни	ВК 2.11.2
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Кратко Ольга Вікторівна
Науковий ступінь	кандидат історичних наук
Вчене звання	доцент
Посада викладача	Доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання
Контактний телефон викладача	0936950735
Профайл викладача	http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/Henrikh/bio_kaf/vykladachi/kratko.pdf
Е-mail викладача	kratkoolya@gmail.ua
Розклад консультацій	Очні консультації
Час проведення	14.40 – 17.00
Місце проведення	45 ауд.

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Екосистемологія» належить до вибіркового компоненту циклу професійної підготовки здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія).

Екосистемологія – це вчення про екосистеми усіх ступенів складності – від консортивної до біосферної, їх генезис, структурно-функціональні особливості, еволюцію та антропогенну динаміку. В екосистемі сукупність живих істот й абіотичне середовище їх існування творять функціональну єдність, завдяки якій відбувається біотичний кругообіг, енергетичний обмін і накопичення вільної енергії.

Пререквізити. Теоретичною базою вивчення дисципліни є попередні навчальні дисципліни: «Зоологія з основами екології тварин», «Загальна екологія», «Екологія рослин і тварин», «Агроєкологія», «Ландшафтна екологія», «Охорона довкілля».

Постреквізити. Дисципліни, які будуть використовувати результати навчання даного курсу: «Економіка природокористування», «Урбоекологія».

Навчальний контент

Теми лекцій	Теми практичних занять	Методи контролю	К-ть балів
Змістовий модуль I. Біоекологія. Організація екосистем			
Тема 1. Основні принципи та концепції екосистемології	Екологія угруповань або біоценологія.	Усне та письмове опитування, тестовий контроль	28
Тема 2. Екологія угруповань або біоценологія	Біогеоценологія.		
Тема 3. Структурні та функціональні особливості організації екосистем.	Структурно-функціональна організація екосистем		
Тема 4. Енергетичні особливості організації екосистем.	Вивчення взаємовідносин в екосистемах за допомогою трофічних сіток та екологічних пірамід		

Тема 5. Екологічний механізм еволюції екосистем.			
Тема 6. Стійкість екосистеми.	Динаміка екосистем. Механізм сукцесій.		
Тема 7. Основні ступені організації екосистем	Стійкість екосистеми. Класифікація екосистем. Біомні екосистеми.		
Змістовий модуль II. Екосистеми різних рангів			
Тема 8. Природні екосистеми світу. Водні екосистеми.	Вивчення місцевих екосистем. Екосистеми водойм.	Усне та письмове опитування, тестовий контроль	12
Тема 9. Природні екосистеми світу. Екосистеми суходолу.	Вивчення місцевих екосистем. Степи України. Карпати, Крим. Агроекосистеми. Урбоекосистеми.		
Тема 10. Природні екосистеми світу. Екосистеми суходолу. Тундра.	Вивчення місцевих екосистем. Тундра, тайга		
Тема 11. Природні екосистеми світу. Лісові екосистеми. Степи, пустелі.	Вивчення місцевих екосистем. Ліси України. Луки. Болота		
Змістовий модуль III. Людина та екосистема			
Тема 12. Антропогенний фактор та антропогенна динаміка.	Людина та екосистема	Усне та письмове опитування, тестовий контроль	8
Тема 13. Людина і біосфера. Екологічні проблеми й шляхи їх вирішення.	Глобальні екологічні проблеми біосфери.		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання			12
Залік			40
Всього			100

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов
ФК01.	Знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності.
ФК05.	Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.
ФК06.	Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.
ФК12.	Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.

Формування програмних результатів

Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
ПР02.	Формулювати основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.
ПР07.	Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із

	застосуванням інноваційних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.
ПР16.	Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

Політика оцінювання

- **Політика щодо деделайнів та перескладання:** Перескладання тем / модулів відбувається під час проведення консультацій керівника курсу.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час тестового контролю заборонене (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Літературні джерела

Основна

1. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології. К. : Вища школа, 2001. 358 с.
2. Злобін Ю.А. Основи екології. К.: Ліра, 1998. 248 с.
3. Кучерявий В. П. Загальна екологія: Підручник. Львів: Світ, 2010. 520 с.
4. Лаптев О. О. Екологія рослин з основами біоценології. Київ: Фітосоціоцентр, 2001. 144с.
5. Мусієнко М. М. Екологія рослин: Підручник.К.: Либідь, 2006. 432 с.
6. Некос В.Е., Некос А.Н., Сафранов Т.А. Загальна екологія та неоекологія: Підручник для студентів екологічних спеціальностей. Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010. 596 с.
7. Голубець М. А. Екосистемологія. Львів : Поллі, 2000. 316 с.

Додаткова

1. Білявський Г.О., Бутченко Л.І., Навроцький В.М. Основи екології. К.: Лібра, 2002. 352 с.
2. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основи екології: Підручник. К.: Либідь, 2005. 408 с.
3. Дерій С.І., Ілюха В.О. Екологія. К.: Фітоцентр, 1998. 196с.
4. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: навч. Посібник. К.: Знання, КОО, 2000. 203 с.
5. Корсак К.В., Плахотнік О.В. Основи екології. К. : МАУП, 2002. 296 с.
6. Лаптев О. О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. Київ: Фітосоціоцентр, 2001. 128 с.
7. Лук'янова Л.Б. Основи екології. К.: Вища школа, 2000. 327 с.
8. Марчишин С.М. Екологічний словник-довідник. К.: Рідна мова, 1998. 220 с.
9. Сытник К.М., Брайон А.В., Гордецкий А.В. Экология. Охрана природы (Справочное пособие). К.: Наукова думка, 1987. 523 с.
10. Царик Л.П. Проблеми екології рідного краю. Тернопіль, 1993. 155 с.
11. Андрейцев В.І. Екологічне право. К., 1996. 200.
12. Білявський Г.О. Основи екології: теорія та практикум. К.: Лібра, 2002. 352с.
13. Бродвій В. М. Гаца О. О. Закони екології (соціально-екологічні, геофізичні та геохімічні). Навч. пос. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. 178 с.
14. Волощук В. М., Бойченко С. Г., Степаненко С. М. та інші. Глобальне потепління і клімат України: регіональні екологічні та соціально-екологічні аспекти. К.: Київський ун-т, 2002. 117 с.
15. Гуцуляк В., Прискар В. Ландшафтна екологія: метод вказівки до практичних занять. Чернівці, 2003. 40 с.

Інформаційні ресурси

<http://www.smcae.kiev.ua> Основи популяційної екології
<http://www.zoology.dp.ua> Клімат в житті рослин та тварин
<http://www.zoology.dp.ua> Екологія тварин
<http://greenua.org> – Зелений пошук.

<http://zelenyshluz.narod.ru> – Путівник по екоресурсам.
www.menr.gov.ua – Міністерство охорони природи і н/с.
<http://www.necu.org.ua> – Національний екологічний центр України.
www.ecoleague.net – Всеукраїнська екологічна ліга.
www.rac.org.ua – Русурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля».
<http://clubofrome.org.ua> – Український римський клуб.
www.ecoclub.kiev.ua – Екоклуб «Зелена хвиля», екопоширення, зелений кінотеатр.
<http://biology.org.ua> – Український біологічний сайт, екол. олімпіади, турніри.
<http://biol.univ.kiev.ua> – Біофак Київського ун-ту ім. Тараса Шевченка.
<http://ecoportal.univ.kiev.ua> – Матеріали екол. конф., публікації, освіта.
<http://elvisti.com/ecology> – Електронні вісті «Екологія».
<http://shlapak.org.ua> – Екологічні продукти.
www.biospase.nw.ru – Біорізноманіття, еволюційна біологія, біоетика, голоси птахів.
www.floranimal.ru – Енциклопедія рослин і тварин. Національні парки світу.
<http://proeco.visti.net/naturalist/> – Електронна версія журналу «Натураліст».
www.ecolife.org.ua – «Еколайф», екол. статті.
www.ecolife.ru – Сайт журналу «Экология и жизнь».
<http://www.ukrsmb.info/eg.htm> – Сайт «Екологічної газети».
<http://sbio.info> – Біологічне угруповання. Новини, статті, біографії вчених, історія.
<http://1september.ru> – Електронна газета «Біологія», уроки, статті.
www.ecoworld.8m.com – Екосвіт, галерея тварин.
www.ebio.ru – Електронний посібник «Біологія».
www.ecocoop.ru – Проект «Екоспівдружність», дитяча рос. екол. школа.
<http://Ukrainainkognita.org.ua> – Природо-заповідний фонд України.
<http://www.ecosystema.ru/> – Екосистема.